

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, el. p. smmin@smsm.lt,
<http://www.smsm.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022- - Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo reorganizuoti Mokslo ir enciklopedijų leidybos centrą“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.97 straipsnio 3 dalies, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatų įgyvendinimas.

Nutarimo projekto tikslas – atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 14 straipsnio 4 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybei duoti sutikimą, kad biudžetinė įstaiga Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras (toliau – Centras) būtų reorganizuojama jungimo būdu prijungiant ją prie biudžetinės įstaigos Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (toliau – Nacionalinė biblioteka), kuriai pereitų visos Centro teisės, pareigos ir funkcijos.

Reorganizavimo tikslas – sumažinti biudžetinių įstaigų skaičių, optimizuoti biudžetinių įstaigų veiklą, racionaliau naudoti materialinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius, efektyviau panaudoti Centro sukauptas ekspertines žinias ir kompetenciją plėtojant enciklopedinę veiklą, paremtą įvairių šaltinių duomenimis (archyvų, valstybinių ir visuomeninių institucijų bei organizacijų, interneto šaltinių) ir grindžiamą glaudžiu įvairialypiu bendradarbiavimu su kitomis institucijomis.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Šiuo metu Centro veiklos pagrindas yra skaitmeninių enciklopedijų (universaliosios „Visuotinės lietuvių enciklopedijos“, šakinių – „Mažosios Lietuvos enciklopedijos“, muzikos, chemijos, sporto enciklopedijų) rengimas, o ne švietimo pagalbos veikla, kaip numatyta Centro nuostatuose ir apibrėžiama Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme. Centras yra vienintelė įstaiga Lietuvoje, turinti reikiamą organizacinę struktūrą ir

kvalifikuotų specialistų kolektyvą, galintį rengti ir leisti originalias universalias (visuotines ir regionines) bei specialias (šakines) enciklopedijas, ir sukaupusi didelę šio darbo patirtį. Centro prijungimas prie Nacionalinės bibliotekos, įvertinus jos veiklos tikslus (kaupti, saugoti ir aktualinti nacionalinį dokumentinį kultūros paveldą, užtikrinti jo sklaidą bei integravimą į Europos skaitmeninio turinio erdvę; užtikrinti prieigą prie informacijos ir žinių, plėtoti visuomenės informacinę ir kultūrinę kompetenciją; skatinti naujų žinių kūrimą, sklaidą ir naudojimą; vykdyti socialinių ir humanitarinių mokslų sričių taikomuosius tyrimus, konsultavimo ir ekspertinę veiklą), leis efektyviau panaudoti Centro sukaupias ekspertines žinias ir kompetenciją toliau plėtojant enciklopedinę veiklą bei prisidės ir stiprins Nacionalinės bibliotekos tikslų įgyvendinimą.

Siūlymas enciklopedijų veiklą perduoti Nacionalinei bibliotekai grindžiamas užsienio šalių praktikos analize. Pagal nacionalinių enciklopedijų turėjimą Europos šalys skirstomos į 4 grupes: 1) neturinčios nacionalinių internetinių enciklopedijų; 2) turinčios ribotą prieigą prie nacionalinių internetinių enciklopedijų (dažniausiai komercinių); 3) turinčios nacionalines internetines enciklopedijas, kuriomis naudojamosi už tam tikrą mokestį; 4) turinčios nemokamas nacionalines internetines enciklopedijas. Lietuva kartu su Austrija, Bulgarija, Čekija, Kroatija, Italija, Latvija, Rusija ir Ukraina patenka į 4 grupę. Naujausia šioje grupėje – Latvijos nacionalinė enciklopedija („Nacionālā Enciklopēdija“). Jos rengimas patikėtas 2015 m. įkurtam Latvijos nacionalinės bibliotekos struktūriniam padaliniiui – Nacionalinės enciklopedijos redakcinei kolegijai, veikiančiai kaip nepriklausomas bibliotekos padalinys¹. Enciklopedijos kūrimą prižiūri Nacionalinė enciklopedijų taryba, sudaryta iš Latvijos universitetų rektorių, muziejų direktorių ir kitų atstovų, o jai vadovauja kultūros ministras².

Estijoje, kuri priskirta 2 grupei, enciklopedijų veikla („TEA e-Entsüklopeedia“) 2018 m. vykdyta kaip įmonės AS TEA „Kirjastus“ komercinis projektas. Šiuo metu įmonės veikla pristabdyta.

Europos Parlamento tyrimų tarnybos pažymyje „Europos internetinės enciklopedijos“ (2018 sausis, PE 614.657) pabrėžiama kokybiškos enciklopedinės informacijos svarba visuomenei, susiduriančiai su internete pateikiamos informacijos gausa, stiprėjančiais dezinformacijos srautais, mažėjančiu pasitikėjimu pagrindinėmis žiniasklaidos priemonėmis, valstybės institucijomis ir ekspertais. Dokumente išryškinta būtinybė žmonėms tiesiogiai gauti informaciją internetinėse enciklopedijose savo gimtąja kalba, nes, pasaulyje sparčiai mažėjant gyvųjų kalbų, praktinė patirtis ir tyrimai rodo, kad konkrečios kalbos paplitimas internete užtikrina tos kalbos išlikimo galimybę. Pažymyje akcentuota, kad mažųjų kalbų nacionalinėms enciklopedijoms neįmanoma gyvuoti kaip komerciniams projektams ir joms būtinas biudžetinis finansavimas.

¹ <https://enciklopedija.lv/par-enciklopediju> ; <https://www.lnb.lv/lv/par-instituciju/struktura> [žiūrėta 2021-11-30].

² <https://enciklopedija.lv/padome> [žiūrėta 2021-11-30].

Po reorganizavimo veiksianti biudžetinė įstaiga Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka atliks Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. IV-759 „Dėl Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), nustatytas funkcijas.

Reorganizavimo metu Nacionalinės bibliotekos Nuostatai bus peržiūrėti ir prireikus patikslinti.

Centro reorganizavimas bus vykdomas Nacionalinei bibliotekai perkeliant Centrai skirtus asignavimus, žmogiškuosius išteklius ir turtą. Įvertinant Nacionalinei bibliotekai pereinančių Centro funkcijų apimtį, bus įvertintas žmogiškųjų išteklių poreikis Nacionalinėje bibliotekoje, siekiant Centro darbuotojams pasiūlyti užimti jų kvalifikaciją atitinkančias pareigybes. Iš viso Centre dirba 37 darbuotojai, 2022 m. patvirtinta 997,00 tūkst. Eur asignavimų, iš jų – valstybės biudžeto lėšos 797,00 tūkst. Eur, iš kurių 589,00 tūkst. Eur – darbo užmokestis, pajamų įmokos – 200,00 tūkst. Eur, iš kurių: išlaidos – 197,00 tūkst. Eur (iš jų darbo užmokestis – 110,00 tūkst. Eur) ir turtas – 3,00 tūkst. Eur. Taip pat reorganizavimo metu bus įvertintas Centro patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, sudarytos nekilnojamojo turto nuomos sutartys ir jų perdavimo Nacionalinei bibliotekai visa apimtimi tikslingumas, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje nustatytą valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principų įgyvendinimą.

Po reorganizavimo bus peržiūrėta Nacionalinei bibliotekai perduodamo periodinio žurnalo „Gimtoji kalba“ leidybos koncepcija, užtikrinant, kad ji atitiktų Nacionalinės bibliotekos vykdomos leidybos veiklos pobūdį.

Visas reorganizavimo procedūras planuojama baigti iki 2023 m. sausio 1 d.

Nutarimo projektas įgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.2.18 veiksmo nuostatas.

Nutarimo projektas neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų. Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus. Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos

teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS, Nr. 22-8330).

Nutarimo projektas derintas su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – ministerijos), Nacionaline biblioteka ir Centru. Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Kultūros ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Finansų ministerija, Nacionaline biblioteka ir Centru. Teisingumo ministerija pažymėjo, kad šis nutarimas nėra norminis teisės aktas, taip pat nėra susijęs su teisingumo ministro valdymo sritimi, todėl išvada dėl projekto nebus teikiama. Su ministerijų derinimo išvadomis galima susipažinti čia: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/10fbe160e18711ecb1b39d276e924a5d>). Taip pat Nutarimo projektas suderintas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija – 2022 m. birželio 22 d. gauta Teisės grupės išvada Nr. NV-1809, į joje pateiktas pastabas buvo atsižvelgta.

Nutarimo projektui numatomo teisinio poveikio vertinimas neatliekamas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu.

Nutarimo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Nutarimo projektą parengė Ministerijos Bendrojo ugdymo departamento direktorė Jolanta Navickaitė, tel. +370 615 68085, el. paštas Jolanta.Navickaite@smsm.lt, Pagrindinio ir vidurinio skyriaus vedėja Irena Raudienė, tel. +370 612 66186, el. paštas Irena.Raudiene@smsm.lt, Pagrindinio ir vidurinio skyriaus vyr. specialistė Laima Rutkauskienė, tel. +370 666 44351, el. p. Laima.Rutkauskiene@smsm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos išvada, 1 lapas.
3. Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro išvada, 1 lapas.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė

Jurgita Šiugždinienė

Laima Rutkauskienė, tel. +370 666 44351, el. p. Laima.Rutkauskiene@smsm.lt